SKIEN KOMMUNE

Vår ref. 26/21866 - 2
Saksbehandler Yngvar Næss Høie
Dato 04.11.2026

| Saksnr. | Utvalg | Møtedato |
|---|---|---|
| | Utvalg for oppvekst | |

# Svar på høring NOU 2026: 10 Fellesskolen Bærebjelken i framtidens samfunn

## Kommunedirektørens innstilling

Utvalg for Oppvekst stiller seg bak forslag til høringssvar fra administrasjonen. Administrasjonen bes om å oversende høringssvaret under til Kunnskapsdepartementet:

## Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt ut til høring *NOU 2026:10 Fellesskolen - Bærebjelken i framtidens samfunn.*

Regjeringen oppnevnte i 2024 et utvalg, Fellesskoleutvalget, som skulle utrede hvordan fellesskolen må rustes for framtiden for å fortsatt opprettholde god kvalitet og ivareta skolens brede samfunnsoppdrag. Utvalgte leverte sin utredning høst 2025 som nå høres.

## Saksfremstilling

NOU 2026: 10 Fellesskolen - Bærebjelken i framtidens samfunn er en omfattende utredning i fire hoveddeler. Delene en til tre gir gode beskrivelser av fellesskolens innhold i dag. Det gis et godt kunnskapsgrunnlag om skolens mål, formål, utviklingstrekk, resultater og forutsetninger. Den siste hoveddelen inneholder en rekke konkrete vurderinger og forslag til tiltak som utvalget mener kan styrke skolens mulighet til å gi alle elevene likeverdige muligheter, uavhengig av kjønn og bakgrunn, og det de trenger for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn.

Forslag til høringssvar omhandler kun tiltakene foreslått i fjerde del, kap. 11 som omhandler grunnskoleopplæringen. Forslag til høringssvar er inndelt per underkapittel i NOU-ens kapittel 11.

Høringssvaret er skrevet av administrasjonen sammen med konkrete innspill fra skoler. Alle skoler har blitt oppfordret til å sende inn sine synspunkter til administrasjonen.

***Sammendrag av Fellesskoleutvalgets (heretter kalt utvalget) NOU 2026:10 Fellesskolen - Bærebjelken i framtidens samfunn kapittel 11:***

*Læreplanverket (kap. 11.1)*
Utvalget ønsker at læreplanverket må bli et bedre verktøy for lærerne. Utvalget har evaluert hva som trengs av fagfornyelse, og på bakgrunn av dette finne ut hvilke endringer som trengs i læreplanverket. Utvalget har sett at det kreves endringer i læretekstene, kjerneelementene må tydeliggjøres, innføre «Mål for undervisningen», vurdere tekstene om verdier, tydeliggjøre kompetansemålene, vurdere endringer i omtalen av grunnleggende ferdigheter og se på endringer på lenger sikt.

Skolene i Skien ønsker tydeligere og mer konkrete læreplaner som gir bedre støtte til lærernes planlegging og vurdering. Læreplanverket må sikre skolens verdigrunnlag, demokratiske prosesser, inkludering og fellesskap. Læreplanverket må bevare skolens profesjonelle handlingsrom og ikke legg opp til å økt dokumentasjonsbyrde.

*Helhetlig skoledag (kap.11.2)*
Utvalget viser til at skoledagen må tilpasses barns utvikling. Man må se på helhet og sammenheng i elevens utdanningsløp. Det vurderes om det trengs en ny, helhetlig læreplan for 1. og 2.trinn. Det bør ses på å øke kvaliteten på SFO-tilbudet og utvalget viser tydelig at de jobber mot en mer helhetlig skolehverdag.

Skolene i Skien ønsker en mer variert og helhetlig begynneropplæring med større rom for lek, praktisk læring, tverrfaglighet og sosial utvikling. Samarbeidet mellom skole og SFO bør styrkes, men må organiseres slik at det ikke fører til lengre eller mer belastende dager for de yngste barna. Forslagene slik de ligger nå fra utvalget viser en tydelig åpning for heldagsskole hvor de 12 SFO-timene som nå er frivillige gratis kjernetid, foreslås inn i skoledagen. Dette støttes ikke umiddelbart, men Skien kommune ser behovet for en endring og er spent på endringer som foreslås.

*Vurderingsarbeidet i skolen (kap.11.3)*
Utvalget foreslår tiltak for å gi bedre støtte til vurderingsarbeidet i skolen. Utvalget ber om at det settes ned en arbeidsgruppe som ser på veien videre både for underveis- og standpunktvurdering i lys av kunstig intelligens (KI).

Skien kommune ønsker tiltak rundt arbeidet med vurdering som støtter opp under læring. Sluttvurdering og underveisvurdering må brukes som støtte og hjelp til å nå nye mål og fremme videre motivasjon i opplæringen. Dette bør være viktigere enn presentasjoner i seg selv. Her har barneskolene tror vi en vei å gå, med det å få dette i et godt nok system.

*Teknologisk utvikling - lærerens kompetanse (kap.11.4)*
Utvalget ser et behov for å styrke lærernes kompetanse i møte med teknologisk utvikling. Det blir foreslått et nasjonalt program for digital læring og danning utviklet av sterke fagmiljøer i tett dialog med representanter for lærere, skoleledere og skoleeier.

Skolene i Skien støtter en nasjonal satsing på kompetanse i teknologi og KI for lærere. Satsingen må være praksisnær, tilpasset skolehverdagens ulike behov og gjennomføres innenfor realistiske rammer med tilstrekkelig tid. Målet bør være å sikre alle lærere den grunnkompetansen lærerne trenger for å bruke teknologi kritisk og forsvarlig i opplæringen.

*Elevenes digitale dømmekraft (kap.11.5)*
Utvalget peker på viktigheten av å fremme elevens læring og digitale dømmekraft. Dette innebærer at digital danning bør inngå i alle fag og på alle trinn, med vekt på hvordan kunnskap skapes, vurderes og valideres i en digital kontekst.

Skolene er tydelige på at digital dømmekraft bør få en tydelig plass fra tidlig i opplæringen, for å skape god forståelse hos elevene. Kildekritikk, personvern, nettvett, etikk og ansvarlig

bruk av KI må vektlegges. Nasjonale føringer og et godt samarbeid mellom skole og hjem bør støtte dette, samtidig som sikkerhetstiltak ikke begrenser elevenes mulighet til å utvikle reell digital kompetanse.

*Læremidler (kap.11.6)*
Utvalget ønsker å øke kvaliteten på og tilgangen til læremidler. Fellesskolen er avhengig av læremidler av høy kvalitet. Utvalget setter fokus på økt tilgang til trykte læremidler og at lærerne skal kunne velge trykte læremidler der de mener det vil gi best opplæring.

Skien kommune menet at alle elever bør sikres likeverdig tilgang til oppdaterte og kvalitetssikrede læremidler. Det bør være en god pedagogisk balanse mellom bøker, praktiske ressurser og digitale verktøy, samtidig som skolebibliotekene må styrkes. Øremerkede midler kan bidra til at elevenes tilgang til gode læremidler ikke blir avhengig av lokale økonomiske prioriteringer.

*Skolemiljø (kap.11.7)*
Utvalget peker på at skolen er en fellesarena som bygger på felles verdigrunnlag og felles forståelse- og referanserammer.  Et inkluderende miljø å lære, trives og utvikle seg i, der det ikke er motsetning mellom faglig, sosial og emosjonell utvikling.

Skolene i Skien understreke at et trygt og inkluderende skolemiljø må være en grunnpilar i fellesskolen. Sosial kompetanse, relasjoner, felles referanserammer og tilhørighet bør få en tydeligere plass i skolens mandat, både for å fremme læring og for å forebygge utenforskap, og frafall. Samtidig bør det vurderes hvordan dette best forankres i læreplanverket.

*Tilpasset opplæring (kap.11.8)*
Intensjonen til utvalget er at den tilpassede opplæringen skal være best mulig, slik at behovet for individuell tilrettelegging blir minst mulig. Utvalget mener at fellesskolen skal være en inkluderende arena der alle elever hører til og får tilfredsstillende utbytte av opplæringen uavhengig av bakgrunn og forutsetninger.  Utvalget peker på at man må utnytte det eksisterende handlingsrommet.

Skolen i Skien er tydelige på at fellesskapet bør være hovedarenaen for læring, med mål om at flest mulig elever skal oppleve mestring og tilhørighet i det ordinære tilbudet. Skolene må samtidig få større handlingsrom og nødvendige ressurser til å bruke fleksible organiseringsformer, alternative læringsarenaer, praktisk læring og spesialpedagogiske tiltak for å møte mangfoldet i elevgruppen.

*Leseopplæring (kap.11.9)*
Utvalget peker på hvor avgjørende lesing er for utvikling og læring. Fellesskolen må ha en helhetlig og langsiktig satsing på lesing. Dette krever å endre læreplan og legge bedre til rette for leseopplæringen, endre begynneropplæringen, kompetansesatsing mot profesjonsfellesskapet, bedre tilgang til skolebibliotek, læremidler og bøker og styrke skole-hjem-samarbeidet.

Skolen i Skien støtter utvalgets intensjon om en langsiktig satsing på språk, lesing og leseglede, der lesing forstås som et ansvar i alle fag gjennom hele skoleløpet. Det må sikres god språkstøtte til flerspråklige elever, samtidig som bruken og betydningen av digitale læremidler i leseopplæringen bør avklares.

*Matematikkopplæring (kap.11.10)*
Utvalget foreslår å styrke matematikkfaget i skolen. De beskriver at man må ha en helhetlig langsiktig satsing på matematikk. En slik satsing innebærer å revidere læreplanverket og legge bedre til rette for dybdelæring, kompetansesatsing mot profesjonsfellesskapet, bedre begynneropplæring i matematikk, gode læremidler og bevisst brukt av digitale ressurser og styrke skole-hjem-samarbeidet.

Skolene i Skien ønsker som utvalget en styrket satsing på grunnleggende tallforståelse og regneferdigheter, samt tidlig innsats. Matematikkundervisningen bør være praktisk, variert og relevant for elevenes hverdag. Undervisningens mål må være økt forståelse, motivasjon og mestring. Samtidig bør skole-hjem-samarbeidet styrkes, selv om det kan være krevende å sikre aktiv deltakelse fra alle foresatte.

*Demokratiopplæring (kap.11.11)*
Utvalget mener at det må gjennomføres en helhetlig satsing på demokratiopplæringen i skolen. Satsingen må særlig legge vekt på å gi elevene erfaring i å delta i uenighetsfellesskap, og utvikle ferdigheter som blir viktigere i en verden hvor kunnskap i økende grad relativiseres.

For skolene i Skien skal demokrati, medborgerskap og elevmedvirkning være grunnleggende i fellesskolen og praktiseres i elevenes skolehverdag. Elevene må lære å delta i fellesskapet, håndtere ulikhet og uenighet og møte digitale medier, KI og desinformasjon med kritisk tenkning og god kildevurdering.

*Praktiske og estetiske fag (kap.11.12)*
Utvalget foreslår å styrke praktiske og estetiske fag. Fagene er viktige for elevens sosiale og emosjonelle utvikling og støtter opp om det brede mandatet. I faget kan også elevene trene på grunnleggende ferdigheter som lesing og regning og erfare hvordan grunnleggende ferdigheter blir nødvendige og relevante når de brukes i praksis. Utvalget foreslår å omprioritere timer til musikk og mat og helse og å styrke kroppsøvingsfaget. Utvalget mener det er viktig at flere lærere får formell kompetanse i de praktiske og estetiske fagene, og mener det er fag som bør prioriteres i videreutdanning. Utvalget mener også at det bør opprettes en statlig tilskuddsordning som skal stimulere til mer praktisk og variert læring på 1-10.trinn.

Skolene i Skien støtter en styrking av praktisk og variert undervisning og de praktisk-estetiske fagene. Dette kan bidra til økt motivasjon, mestring og skaperglede og gi flere elever mulighet til å utvikle sitt potensial. En styrking må samtidig sikre grunnleggende ferdigheter og følges av nødvendig kompetanse, utstyr og lokaler. Det må også avklares hvordan et eventuelt økt timetall skal prioriteres innenfor den samlede skoletiden.

***Forslag til høringssvar fra Skien kommune:***

Skien kommune støtter ambisjonen i høringen om en fellesskole som både styrker elevenes faglige læring og ivaretar sosial utvikling, inkludering og tilhørighet. Framtidens skole må bygge på tydelige nasjonale rammer, samtidig som skolene og lærerne gis nødvendig handlingsrom til å møte ulike elevgrupper og lokale behov. Nye forventninger til skolen må følges av realistiske rammer og nødvendige ressurser.

Skien kommune ønsker å kommentere spesifikt på tiltakene i høringens kapitel 11.1 - 11.12:

*Læreplanverket (kap. 11.1)*

- Læreplanene bør bli tydeligere, mer konkrete og bedre tilpasset de ulike trinnene, Dette for at de skal gi lærerne bedre støtte til planlegging, progresjon, prioritering og vurdering i planleggingen og gjennomføringen av undervisningen.
- Dagens brede kompetansemål gir for stort rom for tolkning. Nytt lærerplanverk bør ryddes og forenkles slik at lærerne ikke må forholde seg til for mange ulike føringer i planleggingen.
- Aspektet med sosial læring og utvikling bør tydeliggjøres i nytt læreplanverk. Dette som veiledning for skolens arbeid, uten å skape økte krav til dokumentasjon og administrasjon.
- Overordnet del må fortsatt ha en tydelig plass og gi føringer for fagene, særlig når det gjelder demokrati, fellesskap, inkludering og skolens verdigrunnlag.

- Fellesskolen må ha læreplaner som favner alle elever og legger til rette for både faglig og sosial utvikling i trygge og inkluderende fellesskap. Kommende læreplaner må balansere tydelige nasjonale føringer med profesjonelt handlingsrom for den enkelte skole.

*Helhetlig skoledag (kap.11.2)*

- Skolene i Skien kommune ønsker at 1. og 2. trinn bør ses mer i sammenheng og det kan må være fleksibilitet i skolehverdagen og en tydelig plass for lek.
- Basisfagene bør ha faste rammer, hvor muntlige fag og praktisk-estetiske fag i større grad kan organiseres tematisk og tverrfaglig.
- Tettere samarbeid mellom skole og SFO kan være positivt, men forutsetter tilstrekkelig bemanning, kompetanse og tydelige rammer.
- Det støttes at SFO-ledere skal ha pedagogisk kompetanse, og at det satses på kompetanseutvikling for ansatte i SFO.

*Vurderingsarbeidet i skolen (kap.11.3)*

- Skien kommune ønsker tiltak rundt arbeidet med vurdering som støtter opp under læring. Sluttvurdering og underveisvurdering må brukes som støtte og hjelp til å nå nye mål og fremme videre motivasjon i opplæringen. Dette bør være viktigere enn presentasjoner i seg selv.

*Teknologisk utvikling - lærerens kompetanse (kap.11.4)*

- Kompetanseutviklingen bør være praksisnær, tilpasset og skje innenfor skolens profesjonsfellesskap.
- Det må settes av tilstrekkelig tid og realistiske rammer for gjennomføringen.
- En nasjonal satsing må være fleksibel og tilpasset den enkelte lærers kompetanse og behov.
  Det bør avklares hva et nasjonalt program innebærer, hvor omfattende det skal være, og hvordan skolene skal få tid og ressurser til å gjennomføre det.
- Teknologi og KI utvikler seg raskt og kan være krevende å sette seg inn i på egen hånd. En felles nasjonal satsing kan derfor bidra til å sikre et mer likeverdig kompetansenivå blant lærerne.

*Elevenes digitale dømmekraft (kap.11.5)*
Det er behov for å styrke digital dømmekraft fra tidlig alder, slik at elevene lærer å møte digitale medier og KI på en trygg, kritisk og ansvarlig måte fra første møte med en digital læringsarena.

- Opplæringen bør legge vekt på nettvett, kildekritikk, personvern, digital samhandling og etisk refleksjon.
- Det bør etableres tydeligere nasjonale føringer for alderstilpasset bruk av digitale verktøy og KI.
- Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig for å utvikle gode digitale vaner og holdninger.
- Nettfilter og andre restriksjoner kan gi økt trygghet, men må balanseres mot behovet for at elevene faktisk får øve på digital dømmekraft.
  Elevene må lære å forholde seg kritisk til KI-generert informasjon og påvirkning, samtidig som de får kompetanse til å utnytte teknologi og KI som verktøy for læring.
- Digital dømmekraft bør ses som viktig for demokrati, inkludering og aktiv samfunnsdeltakelse.

*Læremidler (kap.11.6)*

Det er et tydelig ønske om å sikre alle elever god og likeverdig tilgang til oppdaterte og kvalitetssikrede læremidler, uavhengig av skolens eller kommunens økonomi.

- Det bør være en god balanse mellom trykte bøker, praktiske læringsressurser og digitale verktøy, basert på hva som best støtter elevenes læring.
- Skolebiblioteket er en viktig læringsarena, og god tilgang til bøker og voksne som stimulerer til lesing, er viktig for å fremme leselyst.
- Midler til læremidler bør økes og øremerkes for å sikre et mer likeverdig tilbud mellom skoler og kommuner. Det må tydeliggjøres hvilke læremidler og fag som omfattes, samtidig som det tas hensyn til at skoler har ulike behov.
- Valg mellom analoge og digitale læremidler bør bygge på en pedagogisk vurdering av når og hvordan ressursene gir best læring.

*Skolemiljø (kap.11.7)*
Det er bred støtte til å gi sosial kompetanse, relasjoner, inkludering og tilhørighet en tydeligere plass i skolens oppdrag. Et trygt og inkluderende skolemiljø må ses som en grunnleggende forutsetning for både faglig og sosial læring.

- Skolen bør ha et tydelig ansvar for å utvikle alle elevers sosiale kompetanse og bygge gode fellesskap.
- Arbeidet med trygghet, relasjoner og inkludering bør være en integrert del av skolens daglige arbeid.
- Forebygging av utenforskap og frafall må få større oppmerksomhet i fremtidens skole.
- Et stadig mer komplekst samfunn øker kravene til skolens kompetanse og kapasitet til å sikre gode og inkluderende læringsmiljøer.
- Det bør avklares hvordan sosial kompetanse skal forankres i læreplanverket, og om dette skal uttrykkes gjennom kompetansemål eller på andre måter.

*Tilpasset opplæring (kap.11.8)*
Det er støtte til at fellesskapet skal være hovedarenaen for læring, samtidig som skolene må ha tilstrekkelig fleksibilitet og handlingsrom til å møte elevenes ulike behov.

- Tilpasset opplæring bør først og fremst handle om å utvikle gode og inkluderende læringsmiljøer der flest mulig opplever læring, mestring og tilhørighet innenfor det ordinære tilbudet.
  Det bør legges vekt på universelle tiltak som kommer flere elever til gode, samtidig som elever med særskilte behov får nødvendig individuell og spesialpedagogisk støtte. Samtidig bør skolene og skoleeier få større handlingsrom til å bruke alternative læringsarenaer, fleksible grupper og ulike organiseringsformer.
- Praktisk og utforskende læring kan bidra til å nå flere elever og skape større variasjon i opplæringen.
- Fleksibilitet og tilpasning forutsetter tilstrekkelig bemanning, kompetanse og ressurser.

*Leseopplæring (kap.11.9)*

Det er støtte til en langsiktig og systematisk satsing på språk, lesing og leseglede, med tydelig progresjon og tidlig innsats gjennom hele skoleløpet.

- Språk- og leseutvikling bør være hele skolens ansvar, og lesing må integreres i alle fag fra 1. trinn. Arbeid med begrepsutvikling, leseforståelse og muntlige ferdigheter bør inngå systematisk i alle fag og på alle trinn.
- Skoler med mange flerspråklige elever må sikres tilstrekkelig kompetanse og ressurser til språkstøtte og tilpasset leseopplæring.
- Det bør tydeliggjøres hvilken rolle digitale læremidler skal ha i arbeidet med språk- og leseutvikling.

*Matematikkopplæring (kap.11.10)*

Det er støtte til utvalgets forslag om å styrke grunnleggende regneferdigheter, praktisk og variert matematikkundervisning og tidlig innsats for elever som strever.

- Tallforståelse, matematisk tenkning og problemløsing bør få en tydelig plass allerede i begynneropplæringen.
- Undervisningen bør være praktisk, variert og relevant, slik at elevene ser sammenhengen mellom matematikk og egen hverdag.
- Tidlig innsats er avgjørende for å utvikle ferdigheter som gir grunnlag for videre læring.
- Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig, men det kan være utfordrende å sikre tilstrekkelig involvering fra foresatte.
- Kompetanseutvikling for lærere må være praksisnær og bidra til økt forståelse, motivasjon og mestring hos elevene.

*Demokratiopplæring (kap.11.11)*
Det er støtte til å styrke demokratiske verdier, elevmedvirkning, medborgerskap og respekt for ulikheter som grunnleggende elementer i fellesskolen. Elevene må oppleve reell medvirkning, bli hørt og erfare hvordan demokrati fungerer i praksis i skolehverdagen. Skolens fellesskap er en viktig arena for å utvikle tilhørighet, forståelse og respekt på tvers av språk, kultur og bakgrunn.

- Kritisk tenkning, kildevurdering og evnen til å håndtere uenighet og samtale respektfullt bør stå sentralt.

*Praktiske og estetiske fag (kap.11.12)*
Det er støtte til mer praktisk, variert og aktiv undervisning, fordi elever lærer på ulike måter og praktisk-estetiske fag kan bidra til økt motivasjon, mestring og mulighet til å utvikle ulike sider av seg selv.

- De praktiske og estetiske fagene bør styrkes og få større plass, samtidig som grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning ivaretas.
- Skolen bør legge til rette for skaperglede, utfoldelse og praktiske erfaringer i fellesskap, slik at flere elever kan oppleve motivasjon og mestring.
- En eventuell økning i timetallet må konkretiseres, særlig hvor mange timer som skal tilføres og hvilke fag timene eventuelt skal tas fra.

En styrking av fagene forutsetter kompetente lærere, nødvendig utstyr og egnede lokaler.

Praktiske og estetiske arbeidsmåter bør også i større grad integreres i andre fag.

**Effekten av saken**

| **Perspektiv** | **Negativ** | **Nøytral** | **Positiv** | **Ikke relevant** |
|---|---|---|---|---|
| Konsekvens for klima på kort og lang sikt | | X | | |
| Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt | | X | | |
| Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv | | | X | |
| Konsekvens for folkehelsen | | | X | |

**Kommunedirektørens vurdering og konklusjon**

Skien kommune støtter ambisjonen i høringen om en fellesskole som både styrker elevenes faglige læring og ivaretar sosial utvikling, inkludering og tilhørighet. Framtidens skole må bygge på tydelige nasjonale rammer, samtidig som skolene og lærerne gis nødvendig handlingsrom til å møte ulike elevgrupper og lokale behov. Nye forventninger til skolen må følges av realistiske rammer og nødvendige ressurser.

**Referanser**

NOU 2026:10 Fellesskolen - Bærebjelken i framtidens samfunn
Lov om grunnskoleopplæring og den vidaregåande opplæringa